

СИЛАБУС навчальної дисципліни «Страховання в туризмі»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Код і найменування спеціальності	242 Туризм і рекреація
Тип і назва освітньої програми	ОП Туризм
Курс, семестр	4 курс, 7 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 3,5, Загальна кількість годин – 105, із яких: лекцій – 18 год., практичних занять – 18 год. Форма семестрового контролю – екзамен.
Мова (-и) викладання	Державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Обліку та фінансів Фінансів, економічних досліджень і туризму
Контактні дані розробника (-ів)	Зоря Світлана Петрівна, к.е.н., доцент, доцент кафедри svitlana.zoria@pdau.edu.ua, (0532) 56-50-03, https://www.pdau.edu.ua/people/zorya-svitlana-petrivna

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	обов'язкова
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Основи туризмознавства, Правове регулювання діяльності закладів сфери обслуговування, Організація туристичних подорожей та комплексного туристичного обслуговування.
Компетентності	загальні: ЗК7. Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК14. Здатність працювати в команді та автономно. спеціальні (фахові): ФК6. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного). ФК7. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту. ФК8. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем. ФК12. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести презентаційну роботу. ФК13. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації.
Програмні результати навчання	ПР6. Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів. ПР15. Проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань. ПР19. Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань. ПР20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання.

РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)	
Роль навчальної дисципліни у формуванні у студентів системи знань і вмінь щодо розвитку соціальних навичок, таких як: комунікативні навички, самоорганізація, критичне мислення, лідерські якості, емоційний інтелект, позитивне мислення, уміння працювати в команді задля успішної самореалізації та досягнень успіхів у майбутній кар'єрі	
МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
формування у здобувачів вищої освіти системи теоретичних знань і практичних навичок щодо організації, механізму та особливостей страхування в туризмі, розуміння ролі страхового захисту у забезпеченні фінансової безпеки туристів, суб'єктів туристичного бізнесу та підвищенні якості туристичних послуг.	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Тема 1. Сутність страхування та його особливості в туризмі. Тема 2. Страхові ризики та їх оцінювання. Тема 3. Страховий ринок. Тема 4. Договір туристичного страхування. Тема 5. Страховий асистанс та його роль у системі туристичного страхування. Тема 6. Особисте страхування в туризмі. Тема 7. Страхування фінансових витрат в туризмі. Тема 8. Страхування відповідальності в туризмі.	
МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ	
Словесні методи (лекція, пояснення, бесіда); наочні методи (презентації, ілюстрування); практичні методи (практичні роботи, робота з навчально-методичною, науковою літературою, нормативно-правовими актами, робота з джерелами в мережі Інтернет); методи усного контролю (опитування); методи самостійної роботи (виконання завдань самостійної роботи); методи формування пізнавальних інтересів (створення ситуації інтересу і новизни навчального матеріалу; метод відповідей на запитання і опитування думок здобувачів вищої освіти); методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності (роз'яснення мети навчальної дисципліни, висування вимог до вивчення дисципліни, вказання на недоліки, зауваження); інтерактивні методи навчання (дискусії, мозковий штурм, інтерактивної взаємодії); комп'ютерні, мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій, елементів дистанційного навчання).	
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання	Наведені у Додатку до силабусу
ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ	
- щодо термінів виконання та перескладання	виконання та перескладання здобувачами вищої освіти за всіма формами контролю здійснюється відповідно до вимог Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті (https://surl.li/naeamt) та Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті (https://surl.li/vtnwrs).
- щодо академічної доброчесності	здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись Кодексу академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету (http://surl.li/tecyhx). Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; зазначення посилань на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень тощо; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. Процедура розгляду справ щодо порушення норм академічної доброчесності учасниками освітнього

	процесу здійснюється згідно з Положенням про Комісію з академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету (http://surl.li/wperxc). Спеціальні та локальні нормативно-правові акти з питань забезпечення академічної доброчесності представлено на сторінці Академічна доброчесність ПДАУ (http://surl.li/dvigaf).
- ЩОДО ВІДВІДУВАННЯ ЗАНЯТЬ	у відповідності до п. 7.9.11 Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті (https://surl.li/naeamt) відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим. Відмітка про відвідування занять здобувачами здійснюється в електронному журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача. Контроль за відвідуванням здобувачами вищої освіти навчальних занять здійснює декан факультету.
- ЩОДО ЗАРАХУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НЕФОРМАЛЬНОЇ / ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ	здійснюється у відповідності до Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», Наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження порядку визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти», Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету (https://surl.li/kyrpgw).
- ЩОДО ОСКАРЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ОЦІНЮВАННЯ	оскарження результатів оцінювання здійснюється згідно п. 5 Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті (https://surl.li/vtnwrs).

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Гаталяк О. М., Стецький В. В. Страхування у туризмі : навч. посіб. Львів : ЛНУ ім. Ів. Франка, 2020. 114 с.
2. Журавель Т.М., Нагайчук Н.Г. Страхування у схемах : навч. посіб. Львів : Новий світ-2000, 2025. 389 с.
3. Мельник Т. А., Сибірцев В. В. Страхування : навч. посіб. Кропивницький : ПП «Ексклюзив Систем», 2022. 307 с.
4. Про туризм : Закон України від 15 вер. 1995 р., № 324/95-ВР / Відомості Верховної ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text>.
5. Про страхування : Закон України від 18 листоп. 2021 р., № 1909-IX / Відомості Верховної ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>.
6. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів : Закон України від 21 трав. 2024 р. № 3720-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3720-IX#Text>.
7. Страхування : навч. посіб. / [Ситник Н. С., Стасишин А. В., Попович Д. В.]. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2025. 512 с.

Допоміжні

1. Бакало Н., Кречотень І., Махова В. Страхування в туризмі. *Економічні горизонти*. 2023. № 1 (23). С. 59–69. URL: <http://eh.udpu.edu.ua/article/view/273358>.
2. Горулько Л., Зоря С. Страховий ринок України в умовах воєнного стану. Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики : *матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених* (м. Полтава, 09 листопада 2023 року). Полтава, 2023. С. 70–72.
3. Демянчук М. А. Страхові послуги : практикум для студентів економічних спеціальностей першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Одеса : Одес. нац. ун. ім. І.І. Мечникова, 2021. 106 с.
4. Журавка О. С., Бухтіарова А. Г., Пахненко О. М. Страхування : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2020. 350 с.
5. Зоря О.П., Зоря С.П., Мауер Д. Р. Цифровий маркетинг як основа підвищення страхової культури та забезпечення ефективності управління діяльності страховика. *Інфраструктура ринку*.

2022. Вип. 66. С. 232–236. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2022/68_2022/42.pdf.

6. Зоря О.П., Зоря С.П., Маєр Д. Р. Підвищення ефективності страхового менеджменту за допомогою інструментів digital-маркетингу страхових послуг. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2022. Випуск 2(02). URL: <http://dees.iei.od.ua/index.php/journal/article/view/75> DOI: 10.32782/dees.2-19.

7. Зоря О.П., Зоря С.П., Капаєва Л.М. Теоретико-методологічні засади страхування інвестиційних ризиків у системі управління ними. *Інфраструктура ринку*. 2022. № 69. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/69-2022>.

8. Зоря О.П., Зоря С.П., Маєр Д. Р. Роль страхування у системі забезпечення продовольчої та економічної безпеки у період воєнного стану в Україні. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2022. Випуск 3(03). URL: <http://dees.iei.od.ua/index.php/journal/article/view/105/97> DOI: 10.32782/dees.3-7.

9. Зоря С. П., Потапенко Б. І. Прибуток страхової компанії: особливості формування та напрями підвищення. *Ефективна економіка*. 2025. № 6. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/6818/6921>. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.6.94>.

10. Зоря С. П., Романець Г. П. Страхова культура в Україні. Соціально-економічні, політичні та гуманітарні виміри національного та місцевого розвитку : зб. наук. ст. учасників другої всеукраїнської наук.-практ. конф. / редкол. : С. В. Степаненко (голова ред.) та ін. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2020. С. 241–244.

11. Зоря С. П., Ромаш Д. В. Диджиталізація страхового ринку України. *Економіка, фінанси, банківська справа та освіта: актуальні питання розвитку, досягнення та інновації* : матеріали ІХ Інтернет-конференції (Одеса, 4-5 квітня 2024 р.) / за ред. д-ра екон. наук, проф. Д. В. Завадської. Одеса: ОНЕУ, 2024. С. 194–196.

12. Іванова М., Безугла Л., Бугрім О. Ризик, безпека та страхування в туризмі. *Підприємництво та управління розвитком соціально-економічних систем*. 2023. № 1. С. 275–286.

13. Карцева В. В., Прасолова С. П. Інститути міжнародного страхового ринку : навчальний посібник + навчальний тренінг. Київ : «SBA-Print», 2020. 568 с.

14. Кірдан О. П. Міжнародний туризм у сучасному науковому дискурсі. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 51. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2490/2409>

15. Клапків Ю. М. Ринок страхових послуг: концептуальні засади, технічні інновації та перспективи розвитку : монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. 568 с.

16. Ковтун Л., Зоря С. Особливості страхування під час воєнного стану. *Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики* : матеріали Х Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених (м. Полтава, 09 листопада 2023 року). Полтава, 2023. С. 142–143.

17. Копилук О. І. Особливості формування системи страхового захисту в туристичній діяльності. *Індустрія туризму і гостинності в Центральній та Східній Європі*. 2021. № 1. С. 43–47. URL: <http://journals-lute.lviv.ua/index.php/tourism/article/view/890/843>.

18. Кривошея В., Зоря С. Особливості дії договорів страхування в період воєнного стану. *Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики* : матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції молодих вчених (м. Полтава, 10 листопада 2022 року). Полтава, 2022. С. 64–65.

19. Мозгова Д. Р., Зігунова І. С. Туристичне страхування в умовах воєнного часу. *Ефективна економіка*. 2023. № 5. URL: <https://nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/1594/1604>.

20. Плиса В. Й. Страхування : підруч. для студ. ВНЗ. Київ : Каравела, 2023. 511 с.

21. Про затвердження Положення про характеристики та класифікаційні ознаки класів страхування, особливості здійснення діяльності зі страхування та укладання договорів за класами страхування : Постанова правління НБУ від 19 груд. 2023 р., № 166. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0182500-23#Text>.

22. Путінцев А. В., Клименко О. М. Страхування у туризмі: особливості та зарубіжний досвід. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 62. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3976>.

23. Руденко В., Добіжа Н., Мирончук В. Туристичне страхування як інструмент забезпечення фінансової безпеки подорожуючих громадян. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2024. № 6 (15). С. 253-259. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.15-40>.
24. Сосновська О. О. Страхування : навч. посіб. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 328 с.
25. Терещенко Т. Є., Заволока Л. О., Пономарьова О. Б. Страхування (у схемах, таблицях, коментарях) : навч. посібник. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2020. 221 с.
26. Тютюнник Ю. М., Тютюнник С. В., Зоря С. П. Напрями аналізу прибутковості діяльності страхової компанії. *Інфраструктура ринку*. 2024. Вип. 76. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2024/76_2024/15.pdf.
27. Чвертко Л. А., Кирилюк І. М., Литвин О. В. Механізм функціонування системи страхування «Зелена картка» в міжнародному туризмі. *Розвиток методів управління та господарювання на транспорті*. 2025. № 2 (91). С. 214–228. DOI: 10.31375/2226-1915-2025-2-214-228.
28. Чвертко Л. А., Вінницька О. А., Корнієнко Т. О. Стан та проблеми розвитку туристичного страхування в Україні. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2020. Вип. 16. Т. 1. С. 58–67. DOI: 10.15330/apred.1.16.58-67.
29. Bakalo N., Makhovka V. Problems and perspective of developing insurance in the international tourism business. *Development Management*. 2024. Vol. 23, № 3, P. 8–19. DOI: 10.57111/devt/3.2024.08.

Інформаційні ресурси

1. Асоціація страховий бізнес (АСБ) – об'єднання учасників страхового ринку України : веб-сайт. URL: <https://insurancebiz.org/>.
2. Державна служба статистики України : веб-сайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>.
3. Кабінет Міністрів України (Урядовий портал) : веб-сайт. URL: <https://www.kmu.gov.ua>.
4. Ліга страхових організацій України (ЛІСОУ). : веб-сайт. URL:<http://uainsur.com/>.
5. Міністерство фінансів України : веб-сайт. URL: <https://mof.gov.ua/uk>.
6. Моторне (транспортне) страхове бюро України (МТСБУ) : веб-сайт. URL: <https://mtsbu.ua/>.
7. Національний банк України : веб-сайт. URL: <https://bank.gov.ua/>.
8. Національна асоціація страховиків України : веб-сайт. URL: <https://www.nasu.com.ua/>.
9. Офіційні сайти страхових компаній України.
10. Insurance Europe : веб-сайт. URL: <http://www.insuranceeurope.eu/>.
11. FORINSURER : веб-сайт. URL: <https://forinsurer.com/>.

**Реквізити
затвердження**

Затверджено на засіданні кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму, протокол від 01 вересня 2025 року № 1

Додаток до силабусу

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми / Форма семестрового контролю	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	опитування	виконання практичних завдань			
			підготовка реферату ¹	виконання домашніх завдань ²	
Тема 1. Сутність страхування та його особливості в туризмі	3	3	8	24 (8 × 3)	6
Тема 2. Страхові ризики та їх оцінювання	3	3			6
Тема 3. Страховий ринок	3	3			6
Тема 4. Договір туристичного страхування	3	3			6
Тема 5. Страховий асистанс та його роль у системі туристичного страхування	3	3			6
Тема 6. Особисте страхування в туризмі	3	3			6
Тема 7. Страхування фінансових витрат в туризмі	3	3			6
Тема 8. Страхування відповідальності в туризмі	3	3			6
Підготовка реферату	-	-			8
Виконання домашніх завдань	-	-	-	24	
Екзамен	-	-	-	-	20
Разом	24	24	8	24	100

¹протягом семестру здобувачі вищої освіти виконують один реферат (максимум 8 балів) з тем що відносяться до навчальної дисципліни, при цьому бали виставляються окремою позицією;

²протягом семестру здобувачі вищої освіти виконують домашні завдання по кожній темі навчальної дисципліни (за кожен тему отримуючи максимум 3 бали) при цьому бали виставляються окремою позицією.

Шкала та критерії оцінювання

Опитування

Кількість балів	Критерії оцінювання
3	здобувач вищої освіти отримує за усну відповідь у випадку надання повної та чіткої відповіді, що свідчить про високий рівень знань, розуміння принципів і методів організації та технологій обслуговування туристів з питань страхування, усвідомленого прийняття та толерантного ставлення до альтернативних принципів і методів виконання професійних завдань з питань страхування при здійсненні туристичної діяльності, здатності аргументовано відстоювати власні погляди у процесі розв'язання професійних завдань, а також уміння самостійно виявляти проблемні ситуації та пропонувати обґрунтовані шляхи їх розв'язання з питань страхування.
2	здобувач вищої освіти отримує у випадку надання неповної чи не точної відповіді, що свідчить про достатній рівня знань, розуміння принципів і методів організації та технологій обслуговування туристів з питань страхування, часткового прояву толерантності до альтернативних принципів і методів виконання професійних завдань з питань страхування при здійсненні туристичної діяльності, здатності аргументувати власні погляди у розв'язанні професійних завдань, а також здатності виявляти проблемні ситуації та пропонувати шляхи їх розв'язання переважно у типових умовах з питань страхування.
1	здобувач вищої освіти отримує у випадку допущення суттєвих помилок у відповідях, що свідчить про низький рівень знань, розуміння принципів і методів організації та технологій обслуговування туристів з питань страхування, формального або непослідовного прояву толерантності до альтернативних принципів і методів виконання професійних завдань з питань страхування при здійсненні туристичної діяльності, нездатності аргументовано відстоювати власні погляди у процесі розв'язання професійних завдань, а також обмеженої здатності виявляти проблемні ситуації без пропозиції ефективних шляхів їх розв'язання з питань страхування.
0	у випадку не можливості здобувача вищої освіти надати відповіді на питання, що свідчить про відсутність знань й не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання в межах даної дисципліни.

Виконання практичних завдань

Кількість балів	Критерії оцінювання
3	здобувач вищої освіти отримує у випадку правильного виконання практичних завдань, належного їх оформлення, що свідчить про високий рівень уміння застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів з питань страхування, усвідомлений і толерантний підхід до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань з питань страхування при здійсненні туристичної діяльності, здатність аргументовано відстоювати власні рішення, самостійно виявляти проблемні ситуації та пропонувати обґрунтовані шляхи їх розв'язання з питань страхування.
2	здобувач вищої освіти отримує у випадку виявлення незначних методичних помилок при виконанні та оформленні практичних завдань, що свідчить про достатній рівень уміння застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів з питань страхування, частковий прояв толерантності до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань з питань страхування при здійсненні туристичної діяльності, обмежену здатність аргументувати власні рішення, а також здатність виявляти проблемні ситуації та пропонувати шляхи їх розв'язання переважно у типових умовах з питань страхування.

Кількість балів	Критерії оцінювання
1	здобувач вищої освіти отримує у випадку наявності значної кількості методичних помилок при виконанні та оформленні практичних завдань, що свідчить про низький рівень уміння застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів з питань страхування, формальний або непослідовний прояв толерантності до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань з питань страхування при здійсненні туристичної діяльності, нездатність аргументовано відстоювати власні рішення, а також обмежену здатність виявляти проблемні ситуації без пропозиції ефективних шляхів їх розв'язання з питань страхування.
0	у випадку неможливості здобувача вищої освіти виконати практичні завдання, що свідчить про відсутність знань та здібностей застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання та інтерпретації практичних завдань, та не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання в межах даної дисципліни.

*Виконання завдань самостійної роботи (підготовка реферату)**

Кількість балів	Критерії оцінювання
8	здобувач вищої освіти отримує у випадку коли робота відповідає всім критеріям щодо змісту та оформлення і здобувач вищої освіти здійснив її захист шляхом відповіді на окремі питання викладача в межах тематики обраного дослідження, що свідчить про високий рівень знань, розуміння принципів і методів організації та технологій обслуговування туристів з питань страхування, усвідомленого прийняття та толерантного ставлення до альтернативних принципів і методів виконання професійних завдань з питань страхування при здійсненні туристичної діяльності, здатності аргументовано відстоювати власні погляди у процесі розв'язання професійних завдань, а також уміння самостійно виявляти проблемні ситуації та пропонувати обґрунтовані шляхи їх розв'язання з питань страхування.
4-7	здобувач вищої освіти отримує у випадку позитивного захисту реферативної роботи, в якій присутні незначні недоліки в оформленні, що свідчить про достатній рівень знань, розуміння принципів і методів організації та технологій обслуговування туристів з питань страхування, часткового прояву толерантності до альтернативних принципів і методів виконання професійних завдань з питань страхування при здійсненні туристичної діяльності, здатності аргументувати власні погляди у розв'язанні професійних завдань, а також здатності виявляти проблемні ситуації та пропонувати шляхи їх розв'язання переважно у типових умовах з питань страхування.
1-3	здобувач вищої освіти отримує у випадку захисту роботи зі значними недоліками в оформленні чи змісті, відсутності відповідей на додаткові питання по темі реферату, що свідчить про низький рівень знань, розуміння принципів і методів організації та технологій обслуговування туристів з питань страхування, формального або непослідовного прояву толерантності до альтернативних принципів і методів виконання професійних завдань з питань страхування при здійсненні туристичної діяльності, нездатності аргументовано відстоювати власні погляди у процесі розв'язання професійних завдань, а також обмеженої здатності виявляти проблемні ситуації без пропозиції ефективних шляхів їх розв'язання з питань страхування.
0	здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності реферативної роботи чи повної невідповідності реферативної роботи вимогам щодо оформлення та змісту відповідно до одержаного завдання та не дає в цілому можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання в межах даної дисципліни.

**здобувач вищої освіти має змогу протягом семестру написати одну реферативну роботу*

Виконання завдань самостійної роботи (виконання домашніх завдань)

Кількість балів	Критерії оцінювання
3	здобувач вищої освіти отримує за кожну тему у випадку правильного виконання завдань та належного їх оформлення, що свідчить про високий рівень уміння застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів з питань страхування, усвідомлений і толерантний підхід до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань з питань страхування при здійсненні туристичної діяльності, здатність аргументовано відстоювати власні рішення, самостійно виявляти проблемні ситуації та пропонувати обґрунтовані шляхи їх розв'язання з питань страхування.
2	здобувач вищої освіти отримує за кожну тему у випадку незначних помилок при виконанні домашніх завдань, що свідчить про достатній рівень уміння застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів з питань страхування, частковий прояв толерантності до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань з питань страхування при здійсненні туристичної діяльності, обмежену здатність аргументувати власні рішення, а також здатність виявляти проблемні ситуації та пропонувати шляхи їх розв'язання переважно у типових умовах з питань страхування.
1	здобувач вищої освіти отримує за кожну тему у випадку допущення суттєвих помилок чи фрагментарному відображенні матеріалу при виконанні домашніх завдань, що свідчить про низький рівень уміння застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів з питань страхування, формальний або непослідовний прояв толерантності до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань з питань страхування при здійсненні туристичної діяльності, нездатність аргументовано відстоювати власні рішення, а також обмежену здатність виявляти проблемні ситуації без пропозиції ефективних шляхів їх розв'язання з питань страхування.
0	здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності належно оформлених домашніх завдань, що свідчить про відсутність володіння навичок самостійної роботи та не дає в цілому можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання в межах даної дисципліни.

Шкала та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти на екзамені

Кількість балів	Критерії оцінювання
<i>Теоретичне питання</i>	
5	здобувач вищої освіти отримує у випадку надання повної та чіткої відповіді на теоретичне питання, що свідчить про високий рівень знань, розуміння принципів і методів організації та технологій обслуговування туристів з питань страхування, усвідомленого прийняття та толерантного ставлення до альтернативних принципів і методів виконання професійних завдань з питань страхування при здійсненні туристичної діяльності, здатності аргументовано відстоювати власні погляди у процесі розв'язання професійних завдань, а також уміння самостійно виявляти проблемні ситуації та пропонувати обґрунтовані шляхи їх розв'язання з питань страхування.
3-4	здобувач вищої освіти отримує у випадку надання неповної чи не точної відповіді, проте якість відповіді констатує вільне володіння теоретичним матеріалом, що свідчить про достатній рівень знань, розуміння принципів і методів організації та технологій обслуговування туристів з питань страхування, часткового прояву толерантності до альтернативних принципів і методів виконання професійних завдань з питань страхування при здійсненні туристичної діяльності, здатності аргументувати власні погляди у розв'язанні професійних завдань, а також здатності виявляти проблемні ситуації та пропонувати шляхи їх розв'язання переважно у типових умовах з питань страхування.
1-2	здобувач вищої освіти отримує у випадку допущення суттєвих помилок у відповідях, володінні тільки загальним понятійним апаратом в межах означеного питання, чи фрагментарному розкритті теоретичного питання, що свідчить про низький рівень знань, розуміння принципів і методів організації та технологій обслуговування туристів з питань страхування, формального або непослідовного прояву толерантності до альтернативних принципів і методів виконання професійних завдань з питань страхування при здійсненні туристичної діяльності, нездатності аргументовано відстоювати власні погляди у процесі розв'язання професійних завдань, а також обмеженої здатності виявляти проблемні ситуації без пропозиції ефективних шляхів їх розв'язання з питань страхування.
0	здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності відповіді (правильної) на теоретичне питання, що свідчить про відсутність знань та не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання в межах даної дисципліни.
<i>Практичне завдання</i>	
8-10	здобувач вищої освіти отримує у випадку правильного розв'язання задачі, відсутності арифметичних помилок, належного її оформлення, що свідчить про високий рівень уміння застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів з питань страхування, усвідомлений і толерантний підхід до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань з питань страхування при здійсненні туристичної діяльності, здатність аргументовано відстоювати власні рішення, самостійно виявляти проблемні ситуації та пропонувати обґрунтовані шляхи їх розв'язання з питань страхування.
5-7	здобувач вищої освіти отримує у випадку виявлення незначних методичних чи арифметичних помилок при розв'язанні та оформленні задачі, що свідчить про достатній рівень уміння застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів з питань страхування, частковий прояв толерантності до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань з питань страхування при здійсненні туристичної діяльності, обмежену здатність аргументувати власні рішення, а також здатність виявляти проблемні ситуації та пропонувати шляхи їх розв'язання переважно у типових умовах з питань страхування.

Кількість балів	Критерії оцінювання
1-4	здобувач вищої освіти отримує у випадку наявності значної кількості методологічних та арифметичних помилок, що свідчить про низький рівень уміння застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів з питань страхування, формальний або непослідовний прояв толерантності до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань з питань страхування при здійсненні туристичної діяльності, нездатність аргументовано відстоювати власні рішення, а також обмежену здатність виявляти проблемні ситуації без пропозиції ефективних шляхів їх розв'язання з питань страхування.
0	у випадку неможливості здобувача вищої освіти розв'язати практичне завдання, що свідчить про відсутність знань та здібностей застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання та інтерпретації практичних завдань, та не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання в межах даної дисципліни

**Екзамен складається з 2-х теоретичних питань та 1-го практичного завдання. Максимальна кількість балів за екзамен – 20.*